

رصد فناوری های نوظهور سلامت با ابزار افق یابی فناوری های سلامت

فناوری سلامت

افق یابی فناوری سلامت، یک سیستم هشداردهنده اولیه است که به شناسایی، فیلترسازی و تعیین اولویت فناوری های جدید سلامت کمک می کند. این سیستم به ارزیابی و پیش بینی تأثیرات فناوری جدید بر وضعیت سلامت جامعه، هزینه ها و سیستم مراقبت سلامت می پردازد و جهت تخصیص بهینه منابع، شواهد معتبری را در اختیار تصمیم گیرندگان حوزه سلامت، قرار میدهد. به عبارت دیگر می توان گفت افق یابی به معنی این است که متولیان سلامت، قدری دور اندیشانه تر به مسائل پیرامون بخش سلامت بیندیشند و بررسی و ارزیابی کاملاً نظام مندی را در خصوص مزایا، خطرات و فرصت هایی منتج از یک فن آوری انجام دهند.

افق یابی فناوری سلامت، یکی از روش های آینده نگاری فناوری است که با هدف شناسایی فناوری های نوظهور سلامت و مطلع نمودن متولیان امر از وجود فناوری های جدید به کار می رود. سیستم افق یابی فناوری سلامت، یک سیستم هشداردهنده اولیه است که به شناسایی، فیلترسازی و تعیین اولویت فناوری های جدید سلامت کمک می کند.

طی سالیان اخیر، پیشرفت و حرکت خیره کننده علم و فناوری در بخش سلامت، تغییرات شگرفی را در درمان و مراقبت های پزشکی به وجود آورده است بطوریکه هر روز شاهد ظهور فناوری های جدید سلامت هستیم. فناوری های سلامت شامل طیف گسترده ای از جمله داروها، تجهیزات، رویه های درمانی، سیستم های پشتیبان و مدیریتی و موارد مشابه بوده و از الزامات اصلی ارائه مناسب مراقبت های سلامت می باشند.

یکی از مهم ترین رسالت های نظام سلامت، جهت گیری مناسب نسبت به انتخاب فناوری های مناسب برای ارائه مناسب تر خدمات می باشد. استفاده از فناوری های نوین سلامت علی رغم فواید زیادی که دارد، تبعات خاص خود را نیز بدنبال داشته و نظام های سلامت را با برخی چالش ها مواجه نموده است. با توجه به محدودیت منابع در بخش سلامت، تصمیم گیری ها به خصوص انتخاب فناوری های گران قیمت، می بایست با دقت کامل و بر اساس شواهد انجام گیرد. بنابراین ضروری است که فناوری های نوظهور سلامت به درستی مورد ارزیابی قرار گرفته و به طور کارآمد و اثربخشی برای مراقبت های سلامت به کار گرفته شوند.

افق یابی فناوری سلامت

هر فناوری از زمان شکل گیری ایده تا زمان منسوخ شدن چرخه عمری دارد و تصمیم گیری در خصوص استفاده از آن می تواند در هر کدام از مراحل این چرخه اتفاق افتد. یکی از رویکردهایی که با نگاه آینده پژوهی برای جهت گیری مناسب نسبت به فناوری های نوظهور اتخاذ می شود، افق یابی فناوری های سلامت است.

افق یابی فناوری سلامت (Horizon Scanning) شامل مشاهده، ارزیابی، پایش و تشریح منظم از محیط است و هدف از آن شناسایی فناوری های نوظهور سلامت و مطلع نمودن متولیان امر از وجود فناوری های جدید می باشد.

- محیط پیرامون را رصد می کند.
- معمولاً دارای یک دوره زمانی طولانی مدت و مداوم است.
- از منابع اطلاعاتی مختلف برای شناسایی فناوری‌ها استفاده می کند.
- شواهد علمی مرتبط با فناوری نو ظهور سلامت را به طور سیستماتیک جمع آوری می کند.

مراحل افقیابی فناوری سلامت

مراحل انجام افقیابی فناوری سلامت به شرح زیر می باشند:

- (۱) شناسایی فناوری‌های نو ظهور بخش سلامت
- (۲) فیلترسازی فناوری‌های شناسایی شده
- (۳) اولویت بندی فناوری‌های فیلتر شده
- (۴) ارزیابی فناوری‌های مهم
- (۵) انتشار اطلاعات حاصل از افقیابی

جمع بندی

بی شک کسب مهارت‌های لازم برای انجام افقیابی فناوری‌های سلامت و استفاده حساب شده از آن موجب می شود که به بسیاری از سئوالات مرتبط با انتخاب فناوری با رویکردی آینده پژوهانه پاسخ داده شود. شواهد و تجربیات کشورهای موفق در زمینه ارزیابی فناوری سلامت نیز نشان می دهد که این کشورها برنامه مشخص و منسجمی جهت استفاده از رویکرد افقیابی فناوری‌های سلامت در انتخاب فناوری‌های مورد نیازشان دارند. با توجه به اهمیت روزافزون انتخاب مناسب فناوری‌های مناسب در بخش سلامت کشور، استفاده از سامانه‌های افقیابی فناوری سلامت جهت رصد و تصمیم گیری مناسب نسبت به فناوری‌های نو ظهور در بخش سلامت کشور بصورت جدی احساس می شود.

رویکرد افقیابی فناوری سلامت را در ابعاد سازمانی نیز می توان طراحی و مورد استفاده قرار داد. به عنوان مثال یک سازمان در حوزه تخصصی خود، می تواند به شناسایی فناوری‌های نو ظهور و موثر بر اهداف سازمانی خود بپردازد.

جایگاه مراکز افقیابی فناوری سلامت در دنیا

بسیاری از کشورهای توسعه یافته جهت شناسایی هر چه بهتر فناوری‌های نو ظهور در محیط به شدت ناپایدار، اقدام به راه اندازی سیستم افقیابی فناوری سلامت کرده اند.

در سراسر دنیا، مراکز و ساختارهای متنوعی اعم از خصوصی و دولتی، افقیابی فناوری سلامت را انجام می دهند. نهادهای مختلف نظیر وزارتخانه های متولی سلامت، بیمه ها و تولیدکنندگان فناوری برنامه های افقیابی فناوری سلامت را جهت دستیابی به اهداف گوناگونی همچون برنامه ریزی های کسب و کار، اولویت بندی تحقیقات سلامت، برنامه ریزی های مالی یا عملیاتی، کنترل نحوه ی انتشار فناوریها و ارائه اطلاعات برای سیاست گذاران، خریداران و ارائه دهندگان مراقبت سلامت به کار می برند.

افقیابی فناوری سلامت، یک سیستم هشداردهنده اولیه است که به شناسایی، فیلترسازی و تعیین اولویت فناوریهای جدید سلامت کمک می کند. این سیستم شواهد معتبری را در اختیار تصمیم گیرندگان حوزه های سلامت قرار می دهد.

ویژگی های افقیابی فناوری سلامت

افقیابی دارای ویژگی های خاصی است که آن ها را می توان در پنج دسته کلی خلاصه کرد:

- افقیابی از رویکردهای مختلف پویش استفاده می نماید. (فعال/ غیرفعال).

Horizon Scanning of Emerging Health Technologies

صاحب امتیاز: پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت
مدیر مسئول: دکتر علی اکبر حقدوست
سردبیر: دکتر رضا دهنویه
نویسنده این شماره: نادیا میرشکاری

